

Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка
вул. Остроградського, 2, Полтава, 36000

МОХОПОДІБНІ ДИКАНСЬКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ ТА ЇХ УЧАСТЬ В УТВОРЕННІ БРІОУГРУПОВАНЬ

Мохоподібні, регіональний ландшафтний парк, бріофлора, бріоугруповання

Одним з важливих напрямків сучасних досліджень біорізноманіття є його інвентаризація на природно-заповідних територіях. Останні, маючи заповідний режим, зазнають порівняно меншого антропогенного тиску і є резерватами особливо цінних представників флори. Це в повній мірі стосується і мохоподібних. Як свідчать літературні дані, вивчення бріофлори на таких територіях України в останній час поживалося [2,3,4,5,6,7,17,18,19,20]. Що ж стосується дослідження мохоподібних природно-заповідних територій в межах Лівобережжя України, то такі відомості є розрізненими і неповними [5,8,10,12]. Тому метою наших досліджень і було вивчення бріофлори Диканського регіонального ландшафтного парку (ДРЛП).

ДРЛП створений у 1994 році на площі 11925 га і розташований в центральній та східній частинах Диканського району Полтавської області [15].

Клімат території парку помірно-континентальний. Середня температура січня – 7⁰С, липня + 20,5⁰С. тривалість безморозного періоду 162-187 днів. Річна кількість опадів від 475 до 500 мм [21].

Згідно геоботанічного районування [14] парк знаходиться в Дикансько-Котелевському (Ворсклянському) геоботанічному районі Лівобережно-Придніпровської підпровінції Європейсько-Сибірської лісостепової області, який характеризується кленово-липово-дубовими і, частково, грабово-дубовими та дубово-сосновими (на піщаній терасі) лісами. Він розміщений переважно на розчленованому плато р. Ворскли, яке в минулому було суцільно заліснене і займає також її заплаву та борову терасу. У ґрунтового покриві тут переважають чорноземи та темно-сірі опідзолені ґрунти.

Унікальність ДРЛП складають масиви вікових широколистяних лісів, переважно кленово-дубових, які є одним із відомих реліктових центрів на Україні. В урочищі “Парасоцьке” представлені залишки грабово-дубових лісів, де *Carpinus betulus* L. зростає на східній межі свого поширення. Крім лісових масивів парк об’єднує ряд природоохоронних об’єктів: ботанічних, зоологічних та геологічних [15].

На сьогодні флора вищих судинних рослин парку налічує 617 видів, в тому числі – 46 рідкісних, занесених до Червоної книги та регіонально рідкісних [15].

Літературні відомості про бріофлору парку відсутні. Наші ж попередні публікації [8, 9, 10] стосуються дослідження мохоподібних урочища “Парасоцьке” та встановлення їх участі в утворенні епіфітних обростань.

Протягом 1998 – 2002 років нами було проведено обстеження бріофлори всього парку, що включає не лише заказну зону, а і рекреаційно-садибну, господарську та ін. В результаті обробки гербарних зразків власних зборів та переданих М.Ф. Бойком (з урочища “Парасоцьке”) встановлено, що досліджувана бріофлора налічує 87 видів мохоподібних, які відносяться до двох класів: *Hepaticopsida* (8 видів) та *Bryopsida* (79), 55 родів, 26 родин, що становить 37,8% від бріофлори Лівобережного Лісостепу України [11].

Найбагатшими за кількістю видів є родини *Brachytheciaceae* (12 видів), *Pottiaceae* (11), *Amblystegiaceae* (8), *Dicranaceae*, *Bryaceae*, *Plagiotheciaceae* (по 5), *Polytrichaceae*, *Mniaceae*, *Orthotrichaceae*, *Thuidiaceae*, *Hypnaceae* (по 4), *Leskeaceae* (3) (Табл.1). Решта 14 родин налічують по 2 (4 родини) та по одному (10) виду. Найчисельнішим є рід *Brachythecium* B.S.G. (9 видів). По 4 види налічують роди *Tortula* Hedw., *Bryum* Hedw., *Orthotrichum* Hedw., *Plagiothecium* B.S.G. Трьома видами представлені – *Dicranum* Hedw., *Plagiomnium* T. Cop., *Anomodon* Hook. & Tayl. та *Amblystegium* B.S.G. Решта родів налічують по два (4) та одному (42) виду. Провідні за кількістю видів (11 родин) включають 75,8% від усієї бріофлори парку. Більшість родів (46) та родин (14) включають по одному та по два види, що становить відповідно 57,5% та 20,7% від виявленого видового складу мохоподібних.

Відносне багатство мохоподібних ландшафтного парку пов'язане як з заповідними режимом ДРЛП, так і наявністю різних типів рослинності та різноманітністю сприятливих екоотопів для їх поселення. Найбагатшою, як і слід було сподіватися, є бріофлора урочища “Парасоцьке”. Це масив відносно добре збережених липово-кленово-дубових та дубово-грабових лісів, середній вік деревостану яких 90-100 років. Але є тут ділянки з 200-300 р. деревами *Quercus robur* L. та 150-160 р. *Carpinus betulus*. В цьому урочищі та в лісових масивах парку виявлено 66 видів мохоподібних.

Особливо різноманітною є епіфітна (30 видів) та епідіальна (34) бріофлора. В основі стовбурів дерев та на їх виступаючих коренях зростають більш-менш стійкі епіфітні та епіризні бріоугруповання. Найкраще вони розвинені в основі *Fraxinus excelsior* L., *Acer platanoides* L., та *Quercus robur*, дещо гірше на *Tilia cordata* Mill. та *Carpinus betulus*. Такі бріоугруповання утворені переважно факультативними епіфітами, які зростають звичайно на ґрунті, але, уникаючи конкуренції з боку вищих судинних рослин, пристосовуються до екстремальних умов дерева, використовуючи його для свого поселення, переважно як місце прикріплення.

Найчастіше в прикореневій зоні названих вище форофітів відмічені *Amblystegium serpens* (Hedw.) B.S.G., *A. varium* (Hedw.) Lindb., *Brachythecium oedipodium* (Mitt.) Jaeg., *B. velutinum* (Hedw.) B.S.G., *Hypnum cupressiforme* Hedw., в дещо знижених місцях рельєфу більш вологолюбивий *Brachythecium rivulare* B.S.G. Поряд з факультативними епіфітами до складу прикореневих бріоугруповань входять: *Platygyrium repens* (Brid.) B.S.G., *Anomodon attenuatus* (Hedw.) Hueb., *A. viticulosus* (Hedw.) Hook. & Tayl., *Hypnum pallescens* (Hedw.),

P. Beauv., *Bryum capillare* Hedw., *Leskea polycarpa* Hedw., які тягнуться по стовбуру дерева до 1-1,5 м, а іноді, на похилих деревах, і вище. Безпосередньо на стовбурі бріоугруповання утворені видами: *Radula complanata* (L.) Dum., *Leucodon sciuroides* (Hedw.) Schwaegr., *Leskeella nervosa* (Brid.) Loeske., *Anomodon longifolius* (Brid.) Hartm., *Platydictia subtilis* (Hedw.) Crum. та видами роду *Orthotrichum* Hedw. Для *Tilia cordata*, *Carpinus betulus* та *Ulmus glabra* Huds. характерним є розвиток переважно прикореневих мохових угруповань, складених майже тими ж, наведеними вище, факультативними та облігатними епіфітами, але видова різноманітність їх значно менша (18 видів).

На гнилій деревині, яка порівняно часто зустрічається в досліджуваних лісових масивах, видовий склад мохоподібних досить різноманітний. Адже цей тип субстрату є перехідним між стовбурами живих дерев та ґрунтом. Тому епіксилна бріофлора представлена як типовими епіксилами: *Lophocolea heterophylla* (Schrad.) Dum., *Herzogiella seligeri* (Brid.) Iwats., так і факультативними: *Dicranum montanum* Hedw., *Amblystegium serpens*, *A. juratzkanum* Schimp., *Platygyrium repens*, *Hypnum cupressiforme*, *H. pallescens*.

Епіксилні бріоугруповання є усталеними, добре розвиненими і займають іноді значні площі (до 1,5-2 м²) на повалених колодах та трухлявих пеньках. Найрізноманітнішими вони є у більш зволжених місцях по березі річки та поблизу лісових джерел, де часто мохи відмічені з рясним спороношенням.

Видовий склад епігейних мохів є менш різноманітним в зв'язку з добре розвиненим трав'янистим покривом під пологом лісу. На лісовому ґрунті мохи зростають лише в пристовбурових підвищеннях, по узбіччі лісових стежок та ін. Тут відмічені *Tortula subulata* Hedw., *Plagiomnium cuspidatum* (Hedw.) T. Кор., *Amblystegium varium*, *Brachythecium salebrosum* (Web. et Mohr.) B.S.G., *B. velutinum*, *Eurynchium hians* (Hedw.) Sande Lac., а на більш освітлених місцях (просіці, узліссі) *Polytrichum juniperinum* Hedw., *Brachythecium albicans* (Hedw.) B.S.G. У більш зволжених місцях понад джерелом на ґрунті відмічені *Pellia endiviifolia* (Dicks.) Dum., *Plagiomnium affine* (Bland.) T. Кор., *P. ellipticum* (Brid.) T. Кор., *Brachythecium rivulare*, *B. rutabulum* (Hedw.) B.S.G. Іншим є видовий склад мохів на порушених, еродованих ділянках (узбіччя лісових доріг, ґрунт на вивернутих після буреломів дерев тощо). Тут з'являються *Atrichum undulatum* (Hedw.) P. Beauv., *Fissidens bryoides* Hedw., *Dicranella varia* (Hedw.) Schimp., *Physcomitrium pyriforme* (Hedw.) Hampe., на більш освітлених місцях *Marchantia polymorpha* L., *Funaria hygrometrica* Hedw. та ін.

Досить цікавою в урочищі "Парасоцьке" є епілітна бріофлора пісків-валунів, виявлених під наметом лісу. Найчастіше вони покриті *Dicranum montanum*, *Plagiomnium cuspidatum*, *Hypnum cupressiforme*, *H. pallescens*, видами роду *Plagiothecium* B.S.G. (*P. succulentum* B.S.G., *P. nemorale* (Mitt.) Jaeg., *P. denticulatum* (Hedw.) B.S.G.), зрідка *Leucodon sciuroides*, *Orthotrichum speciosum* Nees., *Brachythecium velutinum*. Лише на валунах відмічено *Dicranum scoparium* Hedw.

Поряд з широколистяними лісами на цій території зональним типом рослинності є також лучні степи, більшість яких на плато знищена внаслідок розорювання. Залишки степів збереглися переважно на схилах балок та ярів вздовж правого берега р. Ворскли. Північні схили балок зайняті ценозами

степних луків формації *Elytrigieta repentis* та лучно-степовими угрупованнями із співдомінуванням *Carex praecox* Schreb., а південні – переважно угрупованням *Festuceta valesiaca* та *Poeta angustifoliae* [16].

Нами досліджувався видовий склад мохоподібних зоологічного заказника "Фесенкові горби" та балок "Жукова", "Свячена", "Шквиряча".

Бріофлора степових ділянок ДРЛП є досить специфічною і налічує 18 видів мохоподібних, переважно з родини *Pottiaceae* (8 видів). Помітну участь в утворенні наземного мохового ярусу під добре розвиненим травостоєм відіграють *Abietinella abietina* (Hedw.) Fleisch., *Homalothecium lutescens* (Hedw.) Robins. Місцями, в проміжках між дернинами злаків, зростають *Amblystegium serpens*, *Brachythecium albicans*, *B. salebrosum*. Ранньою весною, до розвитку наземного трав'янистого покриву, тут помітна участь експлерентних піонерних видів: *Barbula unguiculata* Hedw., *Phascum cuspidatum* Hedw., *P. piliferum* Hedw., *Pottia truncata* (Hedw.) Fuernr., *Weissia longifolia* Mitt. В цілому моховий покрив розвинений слабо в зв'язку з низькою конкурентною здатністю мохів, порівняно з вищими судинними рослинами та значним антропогенним впливом (випасанням худоби). Видовий склад мохоподібних досліджених степових ділянок ДРЛП репрезентує характерний склад бріофлори зональних типів рослинності Лівобережного Лісостепу України – степів.

Крім обслідуваних вище згаданих ценозів парку цікавими в бріологічному відношенні є "Бузковий гай", "Писарівщанський парк", "Ялиновий гай" та геологічна пам'ятка – виходи пісковиків поблизу с. Михайлівка. Бріофлора "Писарівщанського парку" є типовою для лісових ценозів Диканського РЛП, так як парк закладений в ХІХ ст. на базі природної ділянки лісу. "Бузковий гай," розміщений в околицях смт. Диканька, є досить давнім насадженням *Syringa vulgaris* L. Хвилястий рельєф місцевості, дещо підвищена вологість повітря сприяють розвитку мохового покриву. На ґрунті добре розвинені епігейні бріоугруповання з *Amblystegium serpens*, *Eurynchium hians*. Місцями до них домішуються *Atrichum undulatum*, *Plagiomnium cuspidatum*. Основи стовбурів *Syringa vulgaris* часто обростають видами *Amblystegium serpens* та *Brachythecium salebrosum*, а вище по стовбуру вони змінюються видами *Platygyrium repens*, *Hypnum pallescens*, *Pylaisia polyantha* (Hedw.) Grout., *Leskea polycarpa* та видами роду *Orthotrichum*. Видовий склад епіксилічних бріоугруповань подібний до комплексу видів цього ж субстрату у лісових масивах парку.

Малоспецифічною є бріофлора "Ялинового гаю" – насадження ялини 100 р. віку. Так як ця ділянка ДРЛП зазнає значного антропогенного впливу (зона рекреації), то видовий склад мохоподібних є досить бідним (13 видів). Переважають епігейні види мохів, з яких лише *Brachythecium salebrosum*, *B. velutinum*, *Eurynchium hians* утворюють більш-менш усталені угруповання, решта – зростають у вигляді розрізнених плям у вільних від підстилки місцях. На поодиноких деревах листяних порід та виступаючих коренях *Picea abies* (L.) Karst. відмічені *Leskea polycarpa*, *Hypnum pallescens*, *H. cupressiforme*.

Видовий склад мохоподібних на виходах пісковиків третинного періоду (геологічна пам'ятка природи в околицях с. Михайлівки) є бідним, але досить специфічним. Лише тут виявлено типовий епіліт *Grimmia pulvinata* (Hedw.) Sw.

з рясним спороношенням та форми виду *Ceratodon purpureus* (Hedw.) Brid.: *f. dimorphus* (Philib.) Moenk., *f. greifii* (Schlieph.) Moenk. На пісковицях, покритих дрібноземом, зростають *Polytrichum piliferum* Hedw., *Bryum argenteum* Hedw., *B. caespiticium* Hedw., *Tortula ruralis* (Hedw.) Gaertn.

Бріофлора лучних, прибережно-водних та водних ценозів є досить бідною. На заплавних луках відмічено 8 видів мохоподібних, а у водоймах безпосередньо 2 види: *Amblystegium riparium* (Hedw.) B. S. G. та *Drepanocladus aduncus* (Hedw.) Warnst.

Господарська зона ДРЛП є порівняно бідною на мохоподібні, які представлені рудеральними та космополітними видами. Мохи селяться переважно на субстратах антропогенного походження (бетонних спорудах, фундаментах та дахах будинків, узбіччях стежок, доріг). Бріофлора салітебної зони не є специфічною і складається як з рудеральних видів, так і степових та, рідше, лісових. Лише в цій частині парку відмічені *Tortula aestiva* (Hedw.) P. Beauv., *T. muralis* Hedw., *Schistidium apocarpum* (Hedw.) B. S. G.

Тільки ряд видів тут утворюють більш-менш вироблені усталені бріоугруповання, а решта знаходяться лише на початкових стадіях колонізації субстратів. Бріоугруповання з однорічних, піонерних експлерентних видів є тимчасовими і розвиваються ранньою весною. Стійкі епіфітні бріоугруповання в цій зоні утворені видами *Leskea polycarpa*, *Hypnum cupressiforme*, *Orthothrichum pallens* Bruch. ex Brid. На фундаментах господарських споруд найкраще розвинені є угруповання з *Tortula aestiva*, *T. muralis*, а на їх дахах – *Ceratodon purpureus*, *Tortula ruralis* та *Bryum argenteum*.

В цілому бріофлора ДРЛП є досить типовою для флори мохів Лівобережного Придніпров'я. Але є серед виявлених видів і досить рідкісні. Особливої уваги заслуговують знахідки тут (в урочищі "Парасоцьке") *Homalia trichomanoides* (Hedw.) Brid. та *Neckera complanata* (Hedw.) Nüb. Ці два неморальні види подавалися М.А. Алексенком в кінці XIX століття [1] як звичайні види широколистяних лісів Лівобережного Лісостепу України. Під час досліджень бріофлори цього регіону нами в 90-х роках XX століття вид *Homalia trichomanoides* відзначався як регіонально рідкісний [12].

Протягом 1999 – 2002 років було виявлено ще три локалітети його місцезростання: листяний ліс в околицях с. Савинці Миргородського району, кленово-липова діброва на Бутовій горі Шишацького району і дубово-грабовий ліс ДРЛП Полтавської області. Очевидно сьогодні можна говорити про те, що для цього виду характерним є значне звуження ареалу в межах регіону, порівняно з кінцем XIX століття. Що ж стосується виду *Neckera complanata*, то це перша знахідка на досліджуваній території після вказівки його М.А. Алексенком в 1897 році.

Згідно географічного аналізу бріофлора ДРЛП характеризується як неморально-бореальна (відповідно 43,7% і 35,6%). Участь бореальних видів очевидно можна пояснити географічним розміщенням парку на правому березі р. Ворскли, по долині якої бореали просуваються значно на південь. Присутність аридних видів пов'язана не лише з наявністю степових ділянок, а із значною різноманітністю антропогенних еконіш для їх зростання, що

характеризуються ксерофітизацією умов. Частка космополітів і рудералів незначна і пов'язана з загальною синантропізацією бріофлори.

Таким чином, бріофлора ДРЛП є типовою для Лівобережного Середнього Придніпров'я України, але характеризується більш збереженим моховим покривом, вищим ступенем його розвитку, наявністю цікавих корінних неморальних видів, властивих для тих лісових масивів, що зазнають, порівняно з іншими, меншої трансформації. Це *Leucodon sciuroides*, *Neckera complanata*, *Homalia trichomanoides*, *Isothecium alopecuroides* (Dubois.) Isov. До її складу також входить п'ять регіонально рідкісних видів мохоподібних.

Користуючись нагодою, висловлюємо щире подяку д.б.н. проф. М.Ф. Бойку за передані зразки мохоподібних з урочища "Парасоцьке" ДРЛП.

Література:

1. Алексенко М.А. Лиственные мхи северной части Харьковской губернии и смежных уездов Курской губернии // Тр. О-ва испытат. природы при Харьк. ун-те. – 1897. – 31. – С. 3-23.
2. Бачурина Г.Ф., Бойко М.Ф. Мохоподібні Провальського степу // Укр. ботан. журн. – 1979. – 36, № 6. – С. 590-593.
3. Бойко М.Ф. Моховий покрив фітоценозів Хомутовського степу // Укр. ботан. журн. – 1978. – Т.35, № 4 – С. 390-395.
4. Бойко М.Ф. Участь мохоподібних у формуванні фітоценозів заповідника "Кам'яні могили" // Укр. ботан. журн. – 1979. – 36, № 5 – С. 478-483.
5. Бойко М.Ф. Мохоподібні заповідників "Стрільцівський степ" і "Михайлівська цілина" // Укр. ботан. журн. – 1981. – 38, № 5 – С. 27-31.
6. Вірченко В.М. Бріофлора Шацького національного природного парку // Укр. ботан. журн. – 1999. 56, № 1 – С. 67-73 .
7. Вірченко В.М., Любченко В.М. Мохоподібні Канівського природного заповідника // Укр. ботан. журн. – 1996. – 53, № 3 – С. 264-273.
8. Гапон С.В. Мохообразные Парасоцкого леса и их охрана // Тезисы докладов областной научно-практической конференции «Охрана окружающей среды и здоровье». – Полтава, 1986. – С. 22-23.
9. Гапон С.В. Мохоподібні епіфітних обростань Парасоцького лісу // Укр. ботан. журн. – 1989. – 46, № 5 – С. 55-58.
10. Гапон С.В. Мохоподібні в епіфітних обростаннях // Укр. ботан. журн. – 1992. – 49, № 2. – С. 56-59.
11. Гапон С.В. Мохоподібні Лівобережного Лісостепу України/ Автореф. дис. ...канд. біол. наук. – К.: 1992. –22 с.
12. Гапон С.В. Мохоподібні природно-заповідних об'єктів Лівобережного Лісостепу України // Треті Каришинські читання. М-ли доповідей міжвузівської науково-методичної конференції з проблем природничих наук – Полтава, 1995. – С. 17-18.
13. Гапон С.В. Рідкісні види мохоподібних Лівобережного Лісостепу України //Четверті Каришинські читання. Збірник статей. Всеукраїнська міжвузівська науково-методична конференція з проблем природничих наук, присвячена пам'яті А.П. Каришина. – Полтава, 1997. – С. 48-50.

14. Геоботанічне районування Української РСР. – К.: Наук. думка, 1977. – 304 с.
15. Заповідна краса Полтавщини. /Г.Л. Андрієнко, О.М.Байрак, М.І. Залудяк та ін. – Полтава: ІВА “Астрєя”, 1996. – 188 с.
16. Коротченко-Бабко І.А., Недоруб О.Ю. Степова рослинність Диканського регіонального ландшафтного парку // Укр. ботан. журн. – 1998. – 55, № 5. – С. 556-561.
17. Любінська Л.Г., Болух В.О. Флора вищих рослин національного парку “Подільські Товтри” // Укр. ботан. журн.– 1997. – 54, № 2. – С. 192-197.
18. Нипорко С.О. Печіночні мохи природного заповідника "Горгани" // Укр. ботан. журн. – 2000. – 57, № 2. – С. 180-185.
19. Партика Л.Я. Мохоподібні природно-заповідних територій центральної частини Південного берегу Криму // Укр. ботан. журн. – 1994. – 51, № 2,3. – С. 217-224.
20. Партика Л.Я. Бріофлора Ялтинського гірсько-лісового природного заповідника // Укр. ботан. журн. – 1995. – 52, № 2. – С. 260-270.
21. Физико-географическое районирование Украинской ССР. – К.: Изд-во Киевского ун-та, 1968. – С. 36-39.

Таблиця 1. Систематична структура бріофлори Диканського регіонального ландшафтного парку

№ п/п	Назва родини	Кількість			
		Родів		Видів	
		Абс.	% від загальної к-сті	Абс.	% від загальної к-сті
1.	Brachytheciaceae	5	9,1	12	13,8
2.	Pottiaceae	7	12,7	11	12,6
3.	Amblystegiaceae	5	9,1	8	9,2
4.	Dicranaceae	3	5,5	5	5,8
5.	Bryaceae	2	3,6	5	5,8
6.	Plagiotheciaceae	2	3,6	5	5,8
7.	Polytrichaceae	3	5,5	4	4,6
8.	Mniaceae	2	3,6	4	4,6
9.	Orthotrichaceae	1	1,8	4	4,6
10.	Thuidiaceae	2	3,8	4	4,6
11.	Hypnaceae	3	5,5	4	4,6
12.	Leskeaceae	3	5,5	3	3,4
13.	Lophocoleaceae	1	1,8	2	2,3
14.	Grimmiaceae	2	3,6	2	2,3
15.	Furiaceae	2	3,6	2	2,3
16.	Neckeraceae	2	3,6	2	2,3
17.	Marchantiaceae	1	1,8	1	1,1
18.	Metzgeriaceae	1	1,8	1	1,1
19.	Pelliaceae	1	1,8	1	1,1
20.	Radulaceae	1	1,8	1	1,1
21.	Porellaceae	1	1,8	1	1,1
22.	Frulaniaceae	1	1,8	1	1,1
23.	Fissidentaceae	1	1,8	1	1,1
24.	Climaciaceae	1	1,8	1	1,1
25.	Leucodontaceae	1	1,8	1	1,1
26.	Sematophyllaceae	1	1,8	1	1,1

С.В. Гапон

Мохообразные Диканского регионального ландшафтного парка и их участие в образовании бриогруппировок

Проанализирована бриофлора Диканского регионального ландшафтного парка (Левобережное Среднее Приднепровья Украины), которая насчитывает 87 видов мохообразных из двух классов, 26 семейств, 55 родов. Показана роль мхов в формировании бриогруппировок. Наиболее богат видовой состав мохообразных урочища Парасоцкое – памятники природы общегосударственного значения (66 видов). Отмечено произрастание редкостного в регионе вида – *Neckera complanata* (Hedw.) Nüb., последняя находка которого датируется здесь 1897 годом. В целом бриофлора Диканского регионального ландшафтного парка является типичной для Левобережного Среднего Приднепровья Украины и репрезентирует его зонально-локальные особенности.

S.V.Gapon

The mossy regional Dicanskogo landscape park and their participation in formation of bryophytic communities.

The present article gives the analysis of brioflora Dicanka regional landscape park (the left-bank Forest-steppe of Ukraine), that numbering 87 kinds of the mossy from two classes, 26 families, 55 species. The role of bryophyta in formation bryophytic communities is shown. Aspectual composition bryophytic the most rich in Forest Parasotskii (66 kinds). Forest Parasotskii this refresher of the nature of national significance.

The emphasis is laid on *Neckera complanata* (Hedw.) Hüb., rare for this region. It was described to here in 1897 year.

Brioflora Dicanka regional landscape park is typical for left-bank Forest-steppe of Ukraine. She reflects it zonal-local peculiarities.